

Nr 24

Utlåtande i anledning av dels Kungl. Maj:ts proposition med förslag till lag angående ändring i lagen den 9 juni 1950 (nr 272) om rätt för utländsk försäkringsanstalt att driva försäkringsrörelse här i riket, m. m., dels ock i ämnet väckta motioner.

Genom en den 26 februari 1965 dagtecknad, till lagutskott hänvisad proposition, nr 48, vilken behandlats av första lagutskottet, har Kungl. Maj:t under återopande av propositionen bilagda, i statsrådet och lagrådet förda protokoll föreslagit riksdagen att antaga vid propositionen fogade förslag till

1) lag angående ändring i lagen den 9 juni 1950 (nr 272) om rätt för utländsk försäkringsanstalt att driva försäkringsrörelse här i riket;

2) lag angående ändrad lydelse av 2 och 17 §§ lagen den 10 april 1959 (nr 74) med vissa bestämmelser om utländsk försäkringsrörelse här i riket vid krig m. m.

I samband med propositionen har utskottet behandlat de i anledning av densamma väckta likalydande motionerna I: 656 av herr *Ernulf m. fl.* samt II: 773 av herrar *Werbros* och *Jönsson* i Ingemarsgården.

För innehållet i motionerna redogöres nedan.

De genom propositionen framlagda förslagen är av följande lydelse.

1) Lag

angående ändring i lagen den 9 juni 1950 (nr 272) om rätt för
utländsk försäkringsanstalt att driva försäkringsrörelse
här i riket

Härigenom förordnas, dels att 1, 2, 5—7, 9, 11, 16, 24, 25, 27, 30 och 34—38 §§ samt rubriken närmast före 6 § lagen den 9 juni 1950 om rätt för utländsk försäkringsanstalt att driva försäkringsrörelse här i riket skola er-hålla ändrad lydelse på sätt nedan angives, dels att i lagen skola införas tre nya paragrafer, betecknade 9 a, 15 a och 24 a §§, av nedan angiven lydelse.

(Nuvarande lydelse)

(Föreslagen lydelse)

1 §.

Utländsk försäkringsanstalt må, under förutsättning att *Konungen meddelat anstalten tillåtelse* (koncession) därtill, här i riket driva försäkringsrörelse genom generalagent såsom syssloman och i övrigt under villkor, som stadgas i denna lag.

Utländsk försäkringsanstalt må, under förutsättning att *anstalten erhållit tillstånd* (koncession) därtill enligt 7 §, här i riket driva försäkringsrörelse genom generalagent såsom syssloman och i övrigt under villkor, som stadgas i denna lag.

Om särskilda skäl föreligga och hinder ej möter enligt anstaltens reglemente, må utländsk försäkringsanstalt som erhållit koncession medgivas att genom generalagenten driva annan rörelse här i riket än försäkringsrörelse. Medgivande lämnas av Konungen eller, efter Konungens bemyndigande, försäkringsinspektionen.

Om skäl föreligga, må medgivande enligt andra stycket återkallas av den som äger lämna sådant medgivande.

2 §.

Utländsk försäkringsanstalt må här i riket driva livförsäkringsrörelse, allenast om anstalten i sitt hemland med laga rätt driver sådan rörelse, samt annan försäkringsrörelse, allenast om anstalten i hemlan-

(Nuvarande lydelse)

Ej må utländsk försäkringsanstalt här i riket med livförsäkringsrörelse förena försäkringsrörelse av annat slag, med mindre särskilda skäl äro därtill.

Utländsk försäkringsanstalt må här i riket driva livförsäkringsrörelse, allenast om anstalten i sitt hemland med laga rätt driver sådan rörelse, samt annan försäkringsrörelse, allenast om anstalten i hemlandet med laga rätt driver rörelse avseende något slag av försäkring, annan än livförsäkring.

De nedan i denna lag meddelade särskilda bestämmelserna angående livförsäkring skola, utom beträffande storleken av det belopp som enligt 6 § första stycket 5 skall nedsättas, äga motsvarande tillämpning i fråga om annan personförsäkring, som meddelas för livstid eller för längre tid än tio år.

5 §.

Utländsk försäkringsanstalt, som här i riket driver försäkringsrörelse, skall i alla därav härflytande rättsförhållanden lyda under svensk lag samt vara pliktig att svara inför svensk domstol och underkasta sig svensk myndighets avgörande.

Anstaltens verksamhet — — — av

(Föreslagen lydelse)

det med laga rätt driver rörelse avseende något slag av försäkring, annan än livförsäkring.

Ej må utländsk försäkringsanstalt här i riket med livförsäkringsrörelse förena försäkringsrörelse som avser annat än personförsäkring, med mindre särskilda skäl äro därtill.

De nedan i denna lag meddelade särskilda bestämmelserna angående livförsäkring äga motsvarande tillämpning i fråga om personförsäkring av annat slag. I fråga om sådan försäkring, meddelad för en tid av längst fem år eller mot premie som är beräknad och bestämd för längst fem år i sänder, må rörelsen dock drivas utan tillämpning av de särskilda bestämmelserna angående livförsäkring.

Utländsk försäkringsanstalt, som här i riket driver försäkringsrörelse, skall i alla av anstaltens verksamhet här i riket härflytande rättsförhållanden lyda under svensk lag samt vara pliktig att svara inför svensk domstol och underkasta sig svensk myndighets avgörande.

försäkringsinspektionen.

Om koncession**Om koncession m. m.**

6 §.

I ansökan om koncession enligt denna lag skall angivas den försäkringsgren, som rörelsen skall avse.

Ansökan om koncession göres hos Konungen. I ansökningen skall angivas den försäkringsgren, som rö-

(Nuvarande lydelse)

Ansökningen skall, *ställd till Konungen*, inlämnas till försäkringsinspektionen och vara åtföljd av:

1. handlingar som — — — gällande reglementet;

3. bevis att anstalten i sitt hemland driver försäkringsrörelse efter vad i 2 § *andra* stycket sägs jämte behörigen styrkt uppgift om den tid detta ägt rum samt om anmärkningar, som av myndigheterna i anstaltens hemland under de sista tre åren må hava framställts mot anstaltens verksamhet, ävensom anstaltens förvaltnings- och revisionsberättelser för den tid anstalten varit i verksamhet, dock längst för de tio sista åren;

4. behörig fullmakt — — — — och svara;

5. bevis att anstalten för ändamål som i 16 § sägs samt på sätt och under villkor, som *av* försäkringsinspektionen *godkännas*, i riksbanken nedsatt i *obligationer, utfärdade av svenska staten*, ett belopp av ett-hundratusen kronor för livförsäkring, *samma belopp för brandförsäkring eller sjöförsäkring, ett belopp av tvåhundra-tusen kronor för trafikförsäkring och ett belopp av femtiotusen kronor för varje annat slag av försäkring.*

Därest rörelsen — — — Konungens

(Föreslagen lydelse)

relsen skall avse. Ansökningen skall inlämnas till försäkringsinspektionen och vara åtföljd av:

3. bevis att anstalten i sitt hemland driver försäkringsrörelse efter

vad i 2 § *första* stycket sägs jämte behörigen styrkt uppgift om den tid detta ägt rum samt om anmärkningar, som av myndigheterna i anstaltens hemland under de sista tre åren må hava framställts mot anstaltens verksamhet, ävensom anstaltens förvaltnings- och revisionsberättelser för den tid anstalten varit i verksamhet, dock längst för de tio sista åren;

5. bevis att anstalten för ändamål

som i 16 § sägs samt på sätt och under villkor, som försäkringsinspektionen *godkänner*, i riksbanken nedsatt i *värdehandlingar, som inspektionen godtagit*, ett belopp av ett-hundratusen kronor för livförsäkring och ett belopp av tvåhundra-tusen kronor för annan försäkring eller, om rörelsen skall avse endast försäkring för resor i utlandet, det lägre belopp som inspektionen bestämmer.

stadfästelse.

Beslut enligt första stycket 5 om nedsättning av lägre belopp för försäkring för resor i utlandet må återkallas av försäkringsinspektionen, om skäl föreligga.

7 §.

Finnes den — — — Konungen generalagenten.

Innan koncession — — — för verksamheten.

Avser ansökan endast utvidgning av beviljad koncession till ny försäkringsgren eller utbyte av koncession för viss försäkringsgren mot koncession för annan gren, äger försäkringsinspektionen besluta i ärendet i Konungens ställe, om ärendet icke är av principiell betydelse eller eljest av synnerlig vikt.

(Nuvarande lydelse)

(Föreslagen lydelse)

9 §.

Å ändring av stadfästa grunder skall ock sökas stadfästelse.

Ansökan om förlängning av koncession, som *beviljas* för bestämd tid, skall *göras* sist sexton månader före utgången av den löpande koncessionen.

Ansökan, som ovan i denna paragraf avses, skall ställas till Konungen och inlämnas till försäkringsinspektionen. Konungen må uppdraga åt inspektionen att i Konungens ställe meddela stadfästelse å ändring av grunder, såvida ändringen icke avser väsentlig omläggning av anstaltens rörelse inom riket.

Utses ny — — — — — av generalagenten.

Har ändring — — — allmänna tidningarna.

Å ändring av stadfästa grunder skall ock sökas *Konungens* stadfästelse. *I Konungens ställe äger försäkringsinspektionen besluta i sådant ärende, om det icke är av principiell betydelse eller eljest av synnerlig vikt. Ansökningen skall inlämnas till försäkringsinspektionen.*

Ansökan om förlängning av koncession, som *beviljats* för bestämd tid, skall *prövas av den myndighet som beviljat koncessionen. Ansökningen skall inlämnas till försäkringsinspektionen* sist sexton månader före utgången av den löpande koncessionen.

9 a §.

Ansökan om medgivande för utländsk försäkringsanstalt att driva annan rörelse här i riket än försäkringsrörelse skall inlämnas till försäkringsinspektionen och vara åtföljd av fullmakt, som angives i 6 § första stycket 4, gällande den med ansökningen avsedda rörelsen.

11 §.

För livförsäkring skola grunder upprättas beträffande

För livförsäkring skola, *om icke med hänsyn till försäkringens särskilda natur anledning till undantag föreligger*, grunder upprättas beträffande

1. beräkning av — — — underlåten	premiebetalning;
5. försäkringstagares rätt — — — för försäkringsfall.	5. försäkringstagares rätt — — — för försäkringsfall;
	6. förräntning av försäkringsbellopp som förfallit till betalning.

(Nuvarande lydelse)

(Föreslagen lydelse)

15 a §.

För försäkring av annat slag än sådan personförsäkring, beträffande vilken rörelsen drives med tillämpning av de särskilda bestämmelserna om livförsäkring, skall anstalten inom åtta månader efter utgången av varje räkenskapsår göra tillägg till den nedsättning som angives i 6 § första stycket 5. Tilläggsnedsättning skall omfatta det belopp varmed en tredjedel av anstaltens premieintäkt inom riket under räkenskapsåret för nu avsedd försäkring må överstiga vad förut, ursprungligen och såsom tillägg, nedsatts för sådan försäkring.

Överstiger det sammanlagda beloppet av vad försäkringsanstalten nedsatt väsentligt en tredjedel av den premieintäkt som angives i första stycket, må försäkringsinspektionen medgiva anstalten att utfå det överskjutande beloppet i den mån detta hänför sig till nedsättning enligt första stycket.

16 §.

Vad på sätt i 6 § sägs blivit av utländsk försäkringsanstalt i riksbanken nedsatt må användas endast till gäldande dels av fordringar på grund av försäkringsavtal, som tillhöra anstaltens rörelse här i riket, dels av böter, viten, avgifter och ersättningar som i anledning av denna rörelse må åläggas anstalten, generalagenten eller av anstalten utsett ombud som avses i 27 §, dels ock, i händelse av särskild administration av anstalts livförsäkringsrörelse här i riket, av administrationsboets fordran hos anstalten.

Vad på sätt i 6 och 15 a §§ sägs blivit av utländsk försäkringsanstalt i riksbanken nedsatt må användas endast till gäldande dels av fordringar på grund av försäkringsavtal, som tillhöra anstaltens rörelse här i riket, dels av böter, viten, avgifter och ersättningar som i anledning av denna rörelse må åläggas anstalten, generalagenten eller av anstalten utsett ombud som avses i 27 §, dels ock, i händelse av särskild administration av anstalts livförsäkringsrörelse här i riket, av administrationsboets fordran hos anstalten.

24 §.

Generalagenten vare — — — revisionen avsett;

att även i andra fall än ovan sagts lämna försäkringsinspektionen de upplysningar, som av inspektionen begäras i fråga om anstalten och

att även i andra fall än ovan sagts lämna försäkringsinspektionen de upplysningar, som av inspektionen begäras i fråga om anstalten och

(Nuvarande lydelse)

dess verksamhet inom riket, samt att när som helst för befattningshavare hos försäkringsinspektionen, som enligt av Konungen meddelade bestämmelser har att i sådant avseende företräda inspektionen, hålla kassa och övriga tillgångar samt böcker, räkenskaper och andra handlingar tillgängliga för granskning.

Vad försäkringsinspektionens företrädare vid granskning av böcker, räkenskaper och andra handlingar må hava erfarit angående enskildas personliga eller ekonomiska förhållanden må ej yppas för allmänheten.

(Föreslagen lydelse)

dess verksamhet inom riket, samt att när som helst för befattningshavare hos försäkringsinspektionen, som är behörig att företräda inspektionen, eller annan, som av inspektionen förordnats att företräda denna, hålla kassa och övriga tillgångar samt böcker, räkenskaper och andra handlingar tillgängliga för granskning.

Innefattar ändring i reglementet ändring av anstaltens firma, skall försäkringsinspektionen låta införa kungörelse om firmaändringen i allmänna tidningarna.

Vad försäkringsinspektionens företrädare eller någon som biträder honom erfarit vid granskning av böcker, räkenskaper och andra handlingar må ej obehörigen yppas.

24 a §.

Skyldighet enligt 24 § första stycket att lämna upplysningar och hålla tillgångar och handlingar tillgängliga för granskning åligger även styrelsen och verkställande direktören i aktiebolag som driver verksamhet här i riket med föremål uteslutande att biträda utländsk försäkringsanstalt som driver rörelse här i riket, så ock ordförande och verkställande direktör eller motsvarande befattningshavare i tarifförening, skaderegleringsnämnd, villkorsnämnd eller annat liknande organ, som här i riket biträder sådan anstalt vid rörelsens bedrivande.

25 §.

Försäkringsinspektionen äge — — — förelägga vite.

Finner försäkringsinspektionen, — — — och beskaffenhet,

att det jämlikt 6 § i riksbanken nedsatta beloppet minskats genom att obligationerna avsevärt nedgått i värde eller av annan anledning,

att i riksbanken enligt 6 eller 15 a § nedsatt belopp minskats genom att värdehandlingarna avsevärt nedgått i värde eller av annan anledning,

att de — — — — — påkallade härav.

Har föreläggande — — — — — koncessionen förverkad.

Beslut, varigenom — — — — — allmänna tidningarna.

(Nuvarande lydelse)

(Föreslagen lydelse)

27 §.

Upphör utländsk försäkringsanstalt att driva *rörelsen* här i riket, åligge det anstalten att med bifogande av behörig fullmakt hos försäkringsinspektionen uppgiva ombud, som av inspektionen godkännes, att å anstaltens vägnar mottaga stämning och i övrigt företräda anstalten med avseende på redan meddelade försäkringar; för tiden intill dess sådan anmälan skett äge försäkringsinspektionen förordna ett ombud med nämnda befogenhet. Om godkännandet eller förordnandet skall inspektionen ofördröjligen låta införa kungörelse i allmänna tidningarna. Intill dess sådant kungörande skett, äge försäkringstagare hos försäkringsinspektionen insätta förfallen försäkringspremie med samma verkan som om den blivit inbetald till anstalten.

Har utländsk försäkringsanstalt upphört att driva *rörelsen* här i riket, må det belopp som enligt vad i 6 § sägs blivit i riksbanken nedsatt kunna, efter anmälan hos försäkringsinspektionen, av anstalten utbetäckas, därest det visas att anstaltens samtliga förbindelser, som i 16 § avses, blivit fullgjorda eller att anstalten för deras fullgörande ställt annan säkerhet, som av inspektionen godkännes.

Upphör utländsk försäkringsanstalt att driva *försäkringsrörelsen* här i riket, åligge det anstalten att med bifogande av behörig fullmakt hos försäkringsinspektionen uppgiva ombud, som av inspektionen godkännes, att å anstaltens vägnar mottaga stämning och i övrigt företräda anstalten med avseende på redan meddelade försäkringar; för tiden intill dess sådan anmälan skett äge försäkringsinspektionen förordna ett ombud med nämnda befogenhet. Om godkännandet eller förordnandet skall inspektionen ofördröjligen låta införa kungörelse i allmänna tidningarna. Intill dess sådant kungörande skett, äge försäkringstagare hos försäkringsinspektionen insätta förfallen försäkringspremie med samma verkan som om den blivit inbetald till anstalten.

Har utländsk försäkringsanstalt upphört att driva *försäkringsrörelsen* här i riket, må det belopp som enligt vad i 6 § sägs blivit i riksbanken nedsatt kunna, efter anmälan hos försäkringsinspektionen, av anstalten utbetäckas, därest det visas att anstaltens samtliga förbindelser, som i 16 § avses, blivit fullgjorda eller att anstalten för deras fullgörande ställt annan säkerhet, som av inspektionen godkännes. *Om utfående av belopp, som nedsatts enligt 15 a § första stycket, gälla bestämmelserna i andra stycket av samma paragraf.*

30 §.

Det som — — — — — ägt vetskap därom.
Kungörande, som nu sagts, skall bekostas av den anstalt, som tillkännagivandet rör.

34 §.

Driver någon här i riket försäkringsrörelse för utländsk *försäkringsanstalts* räkning utan att an-

Driver någon här i riket försäkringsrörelse för utländsk *försäkringsgivares* räkning utan att *denne*

(Nuvarande lydelse)

stalten erhållit koncession för rörelsen, straffes med dagsböter eller fängelse.

(Föreslagen lydelse)

erhållit koncession för rörelsen, dömes till dagsböter eller fängelse i högst ett år.

35 §.

Med dagsböter eller fängelse straffes

den som i ansökan, som i 6 eller 9 § omförmäles, eller i handling, som fogats vid sådan ansökan, uppsåtligen eller av grov vårdslöshet meddelar oriktig eller vilseledande uppgift;

generalagent eller — — — samma paragraf;

aktuarie, där — — — vilseledande uppgift.

Till dagsböter eller fängelse i högst ett år dömes

den som i ansökan, som i 6, 9 eller 9 a § omförmäles, eller i handling, som fogats vid sådan ansökan, uppsåtligen eller av grov vårdslöshet meddelar oriktig eller vilseledande uppgift;

den som jämligt 24 a § lämnar upplysning enligt 24 § första stycket och som därvid uppsåtligen eller av vårdslöshet meddelar oriktig eller vilseledande uppgift;

36 §.

Med dagsböter straffes i denna lag avsedd anstalts generalagent, ombud eller personal som bryter mot föreskrift i 19 eller 21 § eller i annat fall än i sistnämnda lagrum åsyftas i meddelanden, som äro avsedda för allmänheten, lämnar oriktiga eller vilseledande uppgifter angående anstalt, varom i denna lag är fråga.

Till dagsböter dömes i denna lag avsedd anstalts generalagent, ombud eller personal som bryter mot föreskrift i 19 eller 21 § eller i annat fall än i sistnämnda lagrum åsyftas i meddelanden, som äro avsedda för allmänheten, lämnar oriktiga eller vilseledande uppgifter angående anstalt, varom i denna lag är fråga.

37 §.

Böter och viten, som ådömas enligt denna lag, tillfalla kronan.

Den som bryter mot 24 § tredje stycket dömes till dagsböter eller fängelse i högst ett år, om ej för gärningen är stadgat straff i brottsbalken.

38 §.

Denna lag — — — om återförsäkringsrörelse.

Angående trafikförsäkringsrörelse — — — å motorfordon.

I fråga om livförsäkring endast för dödsfall, vilken meddelas för en tid av längst fem år eller mot premie som är beräknad och bestämd för längst fem år i sänder, må Konungen eller, efter Konungens bemyndigande, försäkringsinspektionen medgiva undantag från de sär-

*(Nuvarande lydelse)**(Föreslagen lydelse)*

skilda bestämmelserna angående livförsäkring samt, i mån av behov, föreskriva att bestämmelser, som särskilt gälla annan försäkring än livförsäkring, skola tillämpas i stället.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 1965.

Koncession för sådan sjuk- och olycksfallsförsäkring som meddelas för längst tio år skall efter lagens ikraftträdande avse sådan sjuk- och olycksfallsförsäkring som meddelas för längst fem år. Anstalten må dock förvalta sjuk- och olycksfallsförsäkringar som före lagens ikraftträdande meddelats för längst tio år. Denna förvaltning må ske utan iakttagande av de särskilda bestämmelserna angående livförsäkring.

Nedsättningsskyldighet enligt nya lydelsen av 6 § första stycket 5 åligger även anstalt som före ikraftträdandet erhållit koncession eller tillstånd att driva försäkringsrörelse här i riket.

Beslut som föranledes av denna lag må av Konungen eller försäkringsinspektionen meddelas före den 1 juli 1965.

2) Lag

**angående ändrad lydelse av 2 och 17 §§ lagen den 10 april 1959
(nr 74) med vissa bestämmelser om utländsk försäkringsrörelse
här i riket vid krig m. m.**

Härigenom förordnas, att 2 och 17 §§ lagen den 10 april 1959 med vissa bestämmelser om utländsk försäkringsrörelse här i riket vid krig m. m. skola erhålla ändrad lydelse på sätt nedan anges.

*(Nuvarande lydelse)**(Föreslagen lydelse)*

2 §.

Konungen äger förordna att under tid, då bestämmelserna i denna paragraf äga tillämpning, nedsättning enligt 15 a § lagen om rätt för utländsk försäkringsanstalt att driva försäkringsrörelse här i riket skall ske med högre belopp än som föreskrives där.

Finnes anledning — — — — — i riket.

17 §.

Vad i 3—5 §§ och 16 § stadgas angående livförsäkring skall äga mot-

Vad i 3—5 §§ och 16 § stadgas angående livförsäkring skall äga till-

(Nuvarande lydelse)

svarande tillämpning i fråga om annan personförsäkring, som meddelas för livstid eller längre tid än tio år.

(Föreslagen lydelse)

lämpning i fråga om sådan personförsäkring, beträffande vilken rörelsen enligt lagen om rätt för utländsk försäkringsanstalt att driva försäkringsrörelse här i riket drives med tillämpning av de särskilda bestämmelserna angående livförsäkring.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 1965.

Inledning

Rätten att driva försäkringsrörelse i Sverige regleras för svenska försäkringsbolags vidkommande av lagen den 17 juni 1948 (nr 433) om försäkringsrörelse (FL) och när det gäller utländska försäkringsanstalter av lagen den 9 juni 1950 (nr 272) om rätt för utländsk försäkringsanstalt att driva försäkringsrörelse här i riket (UFL). UFL är i väsentliga hänseenden uppbyggd med FL som förebild.

År 1961 genomfördes ändringar på ett stort antal punkter i FL (se SFS 1961: 610). Ändringarna betingades av utvecklingen på försäkringsområdet. Genom ändringarna avsågs också att ge ökat utrymme för ett rationellt utnyttjande av försäkringsbolagens kapacitet och att åstadkomma förenklingar av tidigare gällande ordning i flera hänseenden.

Ändringarna har i materiellt avseende bl. a. medfört en uppmjukning av det tidigare villkorslösa förbudet för försäkringsbolag att driva annan rörelse än försäkringsrörelse. På livförsäkringsområdet har möjligheterna till förening av livförsäkring och annan personförsäkring i samma bolag underlättats. I fråga om gränsdragningen mellan s. k. kort och lång sjuk- och olycksfallsförsäkring har reglerna anpassats till praxis. Vidare har öppnats möjlighet för försäkringsbolag att efter dispens driva s. k. kort livförsäkring av riskkaraktär — bl. a. grupplivförsäkring — enligt enklare former.

På det administrativa området har ändringarna lett till förenklingar bl. a. i fråga om behandling av koncessionsärenden och registreringsärenden. Sålunda har avgörandet av åtskilliga ärenden av mera rutinbetonad karaktär överflyttats från Kungl. Maj:t till försäkringsinspektionen.

Beträffande tillsynsverksamheten har försäkringsinspektionens befogenhet att infordra uppgifter för denna verksamhet och att företa inspektioner vidgats till att omfatta även tarifföreningar och liknande organ som bi-träder försäkringsbolagen vid rörelsens bedrivande.

I UFL har några ändringar motsvarande 1961 års ändringar i FL inte vidtagits. I den proposition vari ändringsförslagen i FL framlades anfördes emellertid bl. a., att, om det framlagda förslaget genomfördes, vissa kon-

sekvensändringar i UFL torde bli erforderliga samt att avsikten var att, sedan erforderlig kompletterande utredning verkstälts, snarast möjligt upptaga denna fråga. (Se prop. 1961: 171 s. 60.)

Försäkringsinspektionen har i skrivelse den 18 oktober 1963 hemställt om ändring av UFL i överensstämmelse med 1961 års ändringar i motsvarande delar av FL. I skrivelsen framför inspektionen emellertid dessutom vissa andra förslag rörande utländska försäkringsföretags verksamhet här i landet. De viktigaste förslagen gäller ändring av depositionsbestämmelserna för utländska försäkringsanstalter och införande av en dispensregel i UFL som lagtekniskt skulle öppna möjlighet för Lloyd's i London eller syndikat hos Lloyd's att få koncession i Sverige.

Försäkringsinspektionen har vid skrivelsen fogat förslag till författningstext.

Över försäkringsinspektionens skrivelse har efter remiss *yttranden* avgivits av bankinspektionen, statens krigsskadenämnd, statens krigsförsäkringsnämnd, fullmäktige i riksbanken, fullmäktige i riksgäldskontoret, kommerskollegium, näringsfrihetsrådet, ombudsmannaämbetet för näringsfrihetsfrågor, Svenska försäkringsbolags riksförbund och Svenska livförsäkringsbolags förening gemensamt, Folksam, Föreningen av utländska försäkringsbolags generalagenter, Landsbygdens försäkringsbolags förening, Försäkringstjänstemannaförbundet, Försäkringsfunktionärernas förbund, Sveriges allmänna exportförening, Svensk industriförening, Sveriges fastighetsägareförbund, Sveriges grossistförbund, Sveriges industriförbund, Sveriges hantverks- och industriorganisation, Sveriges lantbruksförbund, Sveriges redareförening, Motororganisationernas samarbetsdelegation (gemensamt organ för Kungl. automobil klubben, Motormännens riksförbund och Motorförarnas helynkerhetsförbund), Svenska bankföreningen samt Sjöassuradörernas förening.

Kommerskollegium har överlämnat yttranden från handelskamrarna i Stockholm, Norrköping, Visby, Malmö, Göteborg, Örebro, Gävle, Sundsvall och Luleå.

Frågan om dispensmöjlighet för Lloyd's har mött avsevärd kritik under remissbehandlingen. Med hänsyn till vad som därvid framkommit har *föredragande departementschefen, statsrådet Sträng*, förklarat sig för närvarande inte beredd att ta upp denna fråga. Förslaget i övrigt har efter omarbetning i vissa delar ansetts kunna läggas till grund för ändrad lagstiftning.

Brottsbalkens ikraftträdande har medfört behov av en teknisk översyn av UFL:s straffbestämmelser. Därvid har jämväl utformningen av 34 § ansetts böra ändras.

Konsekvensändringarna i UFL

Utskottet torde härutinnan få hänvisa till s. 14—22 i propositionen.

Depositionsbestämmelserna

Propositionen innehåller å s. 22—40 redogörelse för bl. a. gällande bestämmelser samt försäkringsinspektionens förslag och remissyttrandena häröver.

Departementschefen anför i denna del följande.

Ett väsentligt inslag i det säkerhetssystem som byggts upp för att skydda försäkringstagarnas intressen utgör de försäkringstekniska fonderna. När det gäller livförsäkring finns för både svenska och utländska företag regler, som stadgar att försäkringsfonden skall redovisas i värdehandlingar samt att dessa värdehandlingar på närmare angivet sätt skall hållas deponerade och utgöra försäkringstagarnas pant. Utländska försäkringsanstalter skall dessutom på samma sätt redovisa och deponera ytterligare det belopp varmed en tjugondel av livförsäkringsfonden kan överstiga vad anstalten nedsatt som s. k. initialdeposition för livförsäkring.

Säkerhetssystemets effektivitet vilar ytterst på försäkringsinspektionens tillsyn. Enligt sakens natur är tillsynsmöjligheterna mer begränsade i fråga om de utländska företagen än i fråga om de svenska. De utländska försäkringsföretagens försäkringstagare har därför givits en ytterligare garanti genom den särskilda deposition som sådana företag måste göra innan de kan beviljas koncession (initialdeposition). Initialdepositionen, som måste ske genom nedsättning i riksbanken av statsobligationer, uppgår för närvarande till 100 000 kr. för livförsäkring, brandförsäkring eller sjöförsäkring, 200 000 kr. för trafikförsäkring och 50 000 kr. för varje annat slag av försäkring. Beloppen har med undantag för trafikförsäkringsdepositionen stått oförändrade sedan år 1904. Den sistnämnda depositionen bestämdes till sitt nuvarande belopp år 1929.

Med framhållande av att penningvärdet sedan åren 1904 och 1929 förändrats i sådan grad att depositionsbeloppen inte längre motsvarar sitt ursprungliga syfte har försäkringsinspektionen hemställt att depositionsbestämmelserna för utländska försäkringsanstalter nu ses över. Inspektionen har framlagt förslag till nya depositionsregler.

Förslaget innebär såvitt avser *annan försäkring än livförsäkring* utbyggnad av det nuvarande systemet med fasta initialdepositioner genom införande av tilläggsdepositioner, beräknade på premieinkomsten. Den nuvarande initialdepositionen föreslås med visst undantag höjd till 200 000

kr. men skall i gengäld omfatta i ett för allt samtliga grenar av icke-livförsäkringsverksamhet. Initialdepositionen får karaktär av minimideposition. Tilläggsdeposition skall ske av det belopp varmed en tredjedel av premieinkomsten från närmast föregående räkenskapsår överstiger initialdepositionen. Nyssnämnda undantag i fråga om initialdepositionens belopp avser rörelse omfattande endast försäkring för resor i utlandet. Inspektionen föreslår för sådant fall att inspektionen skall kunna bestämma ett lägre belopp och kunna återkalla ett beslut härom när skäl finns därtill.

Livförsäkringsverksamheten berörs inte omedelbart av de föreslagna ändringarna. Det gamla systemet med initialdeposition av 100 000 kr. och deposition av försäkringsfonden jämte visst tillägg kvarstår alltså oförändrat. Emellertid kan vissa former påverkas till följd av det i det föregående avhandlade förslaget till konsekvensändringar i UFL. Viss livförsäkringsverksamhet kommer sålunda att kunna ske utan tillämpning av de särskilda regler som gäller livförsäkring, exempelvis i fråga om upprättande av grunder etc. Bedriver utländsk försäkringsanstalt sådan typ av livförsäkringsrörelse vid sidan av vanlig livförsäkringsrörelse bör enligt inspektionen inte någon initialdeposition av 200 000 kr. för »annan försäkring» kunna krävas. För ifrågavarande livförsäkringsform anser inspektionen emellertid att bestämmelserna om tilläggsdeposition skall tillämpas. Något avdrag för initialdeposition skall dock inte äga rum. — I det fall åter där utländsk försäkringsanstalt, som inte tidigare bedrivit livförsäkring och som gjort initialdeposition av 200 000 kr. för annan försäkring än livförsäkring, önskar bedriva någon speciell form av livförsäkring utan tillämpning av de särskilda bestämmelserna i UFL om livförsäkring utgår inspektionen i förslaget från att det i den dispens som fordras för denna form av livförsäkringsverksamhet bör kunna anges att försäkringsformen även i fråga om initialdeposition skall räknas som annan försäkring än livförsäkring.

Försäkringsinspektionens förslag innebär vidare, att Kungl. Maj:t under krigsförhållanden, d. v. s. i fall när lagen den 10 april 1959 (nr 74) med vissa bestämmelser om utländsk försäkringsrörelse här i riket vid krig m. m. satts i tillämpning, skall kunna förordna om högre tilläggsdepositioner än vad annars föreskrivits.

Försäkringsinspektionen föreslår ändring även av det hittillsvarande sättet för fullgörande av initialdepositionsskyldigheten, nedsättning i riksbanken av statsobligationer. Sådan deposition bör enligt inspektionen ske i värdehandlingar som godkänts av inspektionen. Samma regel föreslås beträffande tilläggsdeposition.

Vid remissbehandlingen har åtskilliga instanser godtagit försäkringsinspektionens förslag. Andra instanser åter — bl. a. företrädare för försäkringsgivarintressen — har ansett att de nuvarande depositionsbestämmelserna i UFL inte bör ändras. Skälen för denna inställning har främst varit att överväganden på internationellt plan, huvudsakligen inom OECD, av en

mängd komplicerade försäkringsfrågor kan leda till ett helt nytt synsätt i fråga om betingelserna för bedrivande av försäkringsrörelse. Därmed åsyftas inom OECD pågående försök med utarbetande av s. k. solvenstest, varigenom soliditetsbedömningen skulle underlättas och göras mer enhetlig. Depositionsfrågan kan härmed naturligtvis komma i ett annat läge. Emellertid är detta inte nog. Såsom försäkringsinspektionen påpekat i sin framställning kan därvid också våra nuvarande bestämmelser om kvalitativ och kvantitativ prövning av koncessionsansökningar få tagas under omprövning.

Arbetet på en ökad harmonisering av tillsyns- och skyddsbestämmelserna inom försäkringsrörelseverksamheten internationellt sett är emellertid komplicerat och kommer enligt min uppfattning att ta åtskillig tid. Ytterligare tid kommer att förflyta innan praktiska erfarenheter vunnits. Våra nuvarande depositionsbestämmelser är otvivelaktigt otidsenliga i många hänseenden. Normal försiktighet bjuder att de regler som innefattar grundskydd för försäkringstagarna ses över med vissa inte alltför långa mellanrum. Detta krav accentueras av den snabba utveckling som sker på försäkringsområdet. Man bör i detta sammanhang vidare hålla i minnet att den depositionsskyldighet som föreslagits av försäkringsinspektionen ingalunda går utöver vad som gäller i åtskilliga andra OECD-länder. Förslaget innebär snarare anpassning till ett system som, efter vad det vill synas, kan leda till större allmän förståelse i utlandet. Av vad jag nu anfört framgår sålunda att jag inte anser mig kunna dela inställningen hos de remissinstanser som velat uppskjuta en ändring av depositionsbestämmelserna i avvaktan på det internationella harmoniseringsarbetet.

Försäkringsinspektionens förslag har eljest mött remisskritik bara på en punkt, nämligen i fråga om rörelse avseende endast försäkring för resor i utlandet. Inspektionen har ansett att initialdepositionen här borde kunna ske med lägre belopp än eljest. Kritiken har grundats på den uppfattningen att behov av uppmuntran eller särskilda konkurrenslättnader för utländska försäkringsföretag i denna bransch inte föreligger. Frågan torde sakna större praktisk betydelse. Enligt min mening förefaller det lämpligt att möjlighet finns att gå ned under minimibeloppet för deposition när rörelsen är av så begränsad omfattning att depositionen inte kommer att stå i rimlig proportion till omsättningen. Detta förhållande synes kunna uppstå i fråga om rörelser som skall avse endast reseförsäkring i utlandet. Jag finner därför inspektionens lösning välmotiverad.

På grund av det anförda vill jag sålunda föreslå, att depositionsbestämmelserna ändras i enlighet med försäkringsinspektionens förslag. Såsom jag ämnar utveckla i specialmotiveringen i samband med behandlingen av den föreslagna 15 a § bör dock lagtexten få viss annan utformning än vad inspektionen föreslagit. Genomföres förslaget till nya depositionsregler skulle summan av det nuvarande totala depositionsbeloppet, cirka 9 milj. kr., stiga till omkring 18,5 milj. kr.

Övriga frågor och specialmotivering

Utskottet torde här få hänvisa till å s. 44—52 i propositionen lämnad redogörelse.

Lagrådet

Lagrådet föreslog beträffande den under 1) upptagna lagen ändringar av formell art, vilka med vissa jämkningar godtagits. I övrigt lämnade lagrådet förslagen utan erinran.

Motionerna

I motionerna anföres att tilläggsnedsättning enligt 15 a § UFL måste i den mån räkenskapsåret sammanfaller med kalenderåret göras inom två månader efter lagens ikraftträdande den 1 juli 1965. Denna frist synes motionärerna väl kort och den bör därför rimligen övergångsvis förlängas. Motionärerna hemställer att riksdagen för sin del måtte besluta att med tilläggsnedsättning enligt 15 a § i nämnda lag må anstå intill utgången av innevarande år, även om nedsättning enligt lagrummet skolat göras tidigare samt att utskottet måtte utarbeta erforderlig lagtext.

Utskottet

I förevarande proposition föreslås vissa ändringar i den lagstiftning som reglerar utländska försäkringsanstalters verksamhet i Sverige för att ernå anpassning till vad som efter lagändring 1961 gäller för svenska försäkringsbolags verksamhet. Propositionen innehåller vidare förslag om jämkning av bestämmelserna om den nedsättning i riksbanken, s. k. initialdeposition, som utom annat är villkor för att utländsk försäkringsanstalt skall erhålla koncession att här i riket driva försäkringsrörelse. Därjämte framlägges förslag om skyldighet för dylik anstalt att fullgöra tilläggsdeposition vid annan försäkringsverksamhet än sådan som bedrivs med tillämpning av reglerna för livförsäkringsrörelse. Förslaget innebär att tilläggsdeposition skall ske med belopp varmed en tredjedel av premieintäkten för räkenskapsåret från sådan verksamhet må överstiga tidigare deponerat belopp. Nedsättning skall ske inom åtta månader efter räkenskapsårs utgång. Ett genomförande av dessa regler om deposition skulle i rådande läge innebära skyldighet för de utländska försäkringsanstalterna att i Sverige deponera

omkring 9,5 miljoner kronor utöver redan nedsatta belopp. Deposition avses framdeles skola få ske i värdehandlingar, godkända av försäkringsinspektionen. Slutligen föreslås i propositionen ändringar i ansvarsbestämmelserna huvudsakligen föranledda av brottsbalkens ikraftträdande. Utskottet tillstyrker de sålunda och i övrigt föreslagna ändringarna i nu ifrågavarande lagar.

Vad därefter angår den närmare utformningen av lagförslagen framhålls i de i anledning av propositionen väckta motionerna att den frist, inom vilken tilläggsnedsättning första gången skall göras, för försäkringsanstalter vars räkenskapsår sammanfaller med kalenderåret kan bli alltför kort, och det hemställs därför att fristen övergångsvis måtte förlängas. I likhet med motionärerna anser utskottet en övergångsbestämmelse beträffande nedsättning av tilläggsdeposition erforderlig. Ett sådant stadgande torde lämpligen böra utformas så, att fristen för alla anstalter utgår åtta månader efter lagens ikraftträdande, varvid storleken av det belopp som skall nedsättas bör beräknas på grundval av premieintäkten under det räkenskapsår, som utgått närmast före ikraftträdandet. Inom utskottet har i enlighet härmed utarbetats förslag till övergångsbestämmelse i denna del. Utskottet har eljest icke funnit anledning till erinran mot de i propositionen framlagda lagförslagen.

På grund av vad sålunda anförts får utskottet hemställa,
att riksdagen måtte

A) — med förklaring att riksdagen i anledning av motionerna I: 656 och II: 773 icke kunnat oförändrat bifalla det genom förevarande proposition nr 48 framlagda förslaget till lag angående ändring i lagen den 9 juni 1950 (nr 272) om rätt för utländsk försäkringsanstalt att driva försäkringsrörelse här i riket — för sin del antaga förslaget med följande såsom *utskottets förslag* betecknade tillägg i övergångsbestämmelserna.

(Kungl. Maj:ts förslag)

(Utskottets förslag)

Denna lag — — — — — juli 1965.

Koncession för — — — — — angående livförsäkring.

Nedsättnings skyldighet enligt — — — — — i riket.

Nedsättnings skyldighet enligt 15 a § första stycket på grundval av premieintäkten under det före lagens ikraftträdande senast utgångna räkenskapsåret skall fullgöras inom åtta månader efter ikraftträdandet.

Beslut som — — — — — juli 1965.

B) antaga det genom samma proposition framlagda förslaget till lag angående ändrad lydelse av 2 och 17 §§ lagen den 10 april 1959 (nr 74) med vissa bestämmelser om utländsk försäkringsrörelse här i riket vid krig m. m.

Stockholm den 22 april 1965

På första lagutskottets vägnar:

INGRID GÄRDE WIDEMAR

Vid detta ärendes behandling har närvarit

från första kammaren: herrar Erik Svedberg, Ernulf, Arvidson, fröken Mattson*, herrar Hjorth, Ferdinand Nilsson, Schött och Lundin;

från andra kammaren; fru Gärde Widemar, fru Kristensson, fru Löfqvist, herr Gustafsson i Borås, fröken Bergegren, fru Lindekvist, herrar Martinsson* och Larsson i Norderön*.

* Ej närvarande vid utlåtandets justering.